

З ВОГНЮ ТА В ПОЛУМ'Я: ВИКЛИКИ ДИСТАНЦІЙНОГО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ ТА ЗАСОБИ ЇХ ПОДОЛАННЯ

Гасюк Н. В.

доцент кафедри

перекладу та філології

ЗВО «Університет Короля Данила»,

м. Івано-Франківськ

ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ: «ВИМУШЕНІ» ПЕРЕВАГИ ТА ОЧЕВИДНІ НЕДОЛІКИ

Поняття «дистанційна освіта» сьогодні звучить у засобах масової інформації дуже часто, думки стосовно цього феномену також не є однозначними. Більшість освітян сприймають віддалену форму навчання як великий крок вперед з огляду на використання сучасних технологій, але водночас застерігають щодо негативної тенденції деградації освіти. Наше дослідження спрямоване на аналіз та узагальнення переваг, які ми назвали «вимушеними» та очевидних недоліків онлайн навчання. Мусимо наголосити, що висновки дослідження та опитування студентів різних курсів стосуються виключно нашого навчального закладу.

Мета дослідження – проаналізувати переваги та недоліки дистанційного навчання, їх вплив на процес здобуття освіти.

Виклад основного матеріалу. Світ використовує дистанційну форму здобуття освіти не одне десятиліття. Особливо затребувана така форма навчання на теренах США та Канади. У країнах Європейського Союзу вже є ціла мережа навчальних закладів, які пропонують різноманітні дистанційні програми. Така форма організації освітнього процесу є популярною серед людей, які поєднують навчання та працю, серед осіб з особливими потребами, військовослужбовців та навіть в'язнів. Нерідко студентами дистанційних закладів стають дорослі люди, котрі вирішили перекваліфікуватися або отримати другу вищу освіту.

З ВОГНЮ ТА В ПОЛУМ'Я: ВИКЛИКИ ДИСТАНЦІЙНОГО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ ТА ЗАСОБИ ЇХ ПОДОЛАННЯ

В грудні 2000 р. МОН України затвердило “Концепцію розвитку дистанційної освіти в Україні”, у якій було зазначено, що дистанційне навчання – це “система технологій, що гарантує оперативну доставку здобувачам освіти достатнього масштабу матеріалу, що вивчається; інтерактивну взаємодію викладачів і студентів у навчальному процесі, надання особам резерву самостійної роботи з освоєння запропонованого матеріалу” [1].

Згодом було розроблено декілька законодавчих актів (Положення про дистанційну освіту 2004р. та 2013р.), які пояснювали цілі дистанційної форми навчання та суть такого процесу. Як бачимо, до початку поширення світової пандемії COVID-19 нормативно-правова база для запровадження тотальної дистанційної організації навчання була готова. Та чи спрацювало це? Відповідь очевидна, ні! Реальне життя показало, що для справжньої апробації дистанційного навчання, та ще й в таких масштабах, одного фундаменту (положень про таку форму освіти) явно недостатньо. Над цим фундаментом повинна височіти не просто споруда, зведена нашвидкуруч, а надзвичайно міцна, позаяк ми досі не знаємо, скільки хвиль пандемії ми ще маємо пережити та скільки локдаунів перетворить наше звичне оффлайн навчання на співпрацю зі студентами в режимі онлайн.

На якісну організацію процесу дистанційного навчання впливає цілий ряд чинників, як об’єктивних, так і суб’єктивних. До найбільш вагомих суб’єктивних факторів слід віднести особисту підготовку кожного із викладачів, вміння працювати на платформі Moodle (відкритій системі управління навчальними курсами, віртуальним освітнім середовищем) та бажання використовувати різноманітні застосунки, що дають можливість зробити навчання цікавішим та змістовнішим. Також надзвичайно важливою є мотивація

З ВОГНЮ ТА В ПОЛУМ'Я: ВИКЛИКИ ДИСТАНЦІЙНОГО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ ТА ЗАСОБИ ЇХ ПОДОЛАННЯ

кожного студента зокрема. Яким професійним не є викладач, йому надзвичайно важко зацікавити протилежну сторону освітнього процесу, коли мотивація студента не є достатньо високою для якісного навчання. Англійський професор Рой Елісон справедливо стверджує, що неможливо “запалити” слухацьку аудиторію пристрасною до свого предмету, коли ти читаєш лекцію віртуально. Адже викладач не має жодного стимулу “демонструвати своє ораторське мистецтво перед екраном” [2].

Якісне навчання базується на інтерактивному аспекті, постійній взаємодії учасників навчального процесу. Будь-який матеріал найкраще засвоюється, якщо він обговорювався в дискусіях, повторювався в діалогах між студентами, трактувався в питаннях та відповідях, застосовувався в ігрових формах. Це відбувається дуже природньо за традиційної форми навчання, коли викладач задає тон в обговоренні відео, яке щойно переглянули, тексту чи діалогів, які були заплановані для прослухання і т.д. Коли ми працюємо онлайн, викладач постійно мусить заохочувати і всіляко спонукати до діалогу. Це забирає багато часу та втрачається ефективність інтерактивних завдань різних рівнів складності, на розробку яких викладач витрачає багато часу.

Оскільки дистанційне навчання базується на сучасних технологіях, серед найбільш впливовіших об’єктивних чинників є, безумовно, доступ до якісного інтернету та безперебійне постачання світла. Якщо проаналізувати дистанційне навчання впродовж першої хвили пандемії COVID-19 та онлайн навчання сьогодні, то можна з вневненістю сказати, що студентів, котрі мали постійні проблеми із підключенням до goolemeet через низьку якість інтернету зараз практично не було. Це свідчить про те, що інтернет-провайдери попрацювали над покращенням та

З ВОГНЮ ТА В ПОЛУМ'Я: ВИКЛИКИ ДИСТАНЦІЙНОГО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ ТА ЗАСОБИ ЇХ ПОДОЛАННЯ

удосконаленням своїх послуг в різних регіонах України.

Серед студентів, з якими ми працювали в офф-лайн та онлайн режимі в цьому семестрі, ми провели невелике опитування, до якого було залучено 150 осіб. Нас цікавило, якому типові навчання вони надають перевагу зараз. 86 респондентів висловилися за традиційне навчання, 12 надали перевагу змішаній формі освітнього процесу і 52 студенти підтримали дистанційне навчання. На запитання, чи покращилася якість онлайн-занять у порівнянні з попередніми семестрами, 141 студент дав позитивну відповідь. Ми також аналізували рівень мотивації до навчання студентів, котрі були залучені до опитування. Виявилось, що студенти, які старанно готуються до занять та активні в різного роду дискусіях під час очного навчання, так само підтверджують високий рівень своєї мотивації до навчання і у віртуальних аудиторіях.

До **переваг** дистанційного навчання слід віднести:

- швидке опанування та вдосконалення навиків роботи з різними онлайн платформами, стимул крокувати в ногу з часом диджиталізації та гаджетів;
- можливість навчатися за будь-яких умов (особливо актуально в період локдаунів);
- розвиток самодисципліни, вміння чіткого планування часу та самоосвіти;
- можливість отримати хорошу освіту людьми з обмеженими можливостями;
- комфортні умови для викладання та навчання, економія часу.

Досвід роботи у режимі дистанційного навчання вказує на наступні **недоліки**:

- необхідність працювати за комп'ютером дуже багато часу, це практично сидячий спосіб життя як для викладача, так і для студента;

З ВОГНЮ ТА В ПОЛУМ'Я: ВИКЛИКИ ДИСТАНЦІЙНОГО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ ТА ЗАСОБИ ЇХ ПОДОЛАННЯ

- відчуття ізоляції, майже відсутнє живе спілкування;
- важко працювати з пасивними студентами, у яких низький рівень мотивації;
- розробка матеріалів для різного типу занять займає набагато більше часу;
- неможливість працювати за наявності неякісного інтернет забезпечення;
- небезпека втрати створеного онлайн контенту в разі серйозних технічних проблем;
- можливість використання студентами додаткових джерел (списування) під час виконання тестів та контрольних робіт;
- необхідність частого оновлення технічного забезпечення, що дуже затратно в матеріальному плані.

Висновки. Дистанційне навчання, як і традиційне, має свої переваги та недоліки. Це практично єдиний спосіб для студентів продовжувати навчання, а для викладачів працювати в обраній сфері за умов вимушеного закриття навчальних закладів. Досвід показує, що найкращі результати дає обдумане поєднання офф-лайн та онлайн освіти, оскільки відбувається максимізація переваг та мінімізація негативного впливу недоліків обидвох видів викладання та навчання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Концепція розвитку дистанційної освіти в Україні, 2000. Затверджено Постановою МОН України від 20 грудня 2000 р URL:<http://www.osvita.org.ua/distance/pravo/00.html>. (дата звернення: 24.11.2021р.).

2. “Несправжня освіта”. Як пандемія викрила проблеми онлайн- навчання, 2020. URL:<https://www.bbc.com/IRt9pfvN0CMOYCYT7thuLTQm8E1ANB7xm44TGyHVUhg> (дата звернення: 24.11.2021р.).

З ВОГНЮ ТА В ПОЛУМ'Я: ВИКЛИКИ ДИСТАНЦІЙНОГО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ ТА ЗАСОБИ ЇХ ПОДОЛАННЯ

3. Освітній портал (Дистанційне навчання його плюси та мінуси). URL:<http://www.osvita.org.ua/distance/articles/18/>. (дата звернення: 25.11.2021р.).

4. Brammer S., Clark T. COVID-19 and Management Education: Reflections on Challenges, Opportunities, and Potential Futures. *British Journal of Management*. 2020. Vol. 31. P. 453-456.